

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БОР-ӨНДӨР СУМЫН
“ЭНГИЙН НАЙРЛАГАТАЙ ТЭСРЭХ БОДИСЫН ҮЙЛДВЭР, АГУУЛАХ”
ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар: 2550466

2023 он

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН
ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАНГИЙН АГУУЛГА**

ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА	3
ХАЯГИЙН ХЭСЭГ	3
ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ	4
/Одоогоор үйл ажиллагаа явагдахгүй байгаа/	6
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	8
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	14
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ... 15	
I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	15
II. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	17
V. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	17
VI. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	17
VII. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	19
VIII. БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	20
IX. БОМТ-ний хэрэгжилтийг олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө	21
X. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	21
ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	22
ДҮГНЭЛТ	23
Хүснэгтийн жагсаалт	
Хүснэгт 1. Усны нийт хэрэглээ	6
Хүснэгт 2. Байгаль орчны шинжилгээ	11
Хүснэгт 3. Нөлөөллийн магадлан жагсаах аргын матриц.....	13
Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
Хүснэгт 5. Мониторингийн цэгийн координат	19
Зургийн жагсаалт	
Зураг 1. Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн талбайн байршлын тойм зураг.....	4
Зураг 2. Энгийн найрлагатай тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулахын бүтэц.....	5
Зураг 3. Үйлдвэрийн объект болон хиймэл дагуулын мэдээ	8
Зураг 4. Тэсрэлтийн үеийн нөлөөллийн бүс	9
Зураг 5. Нөлөөлөл буурах функцээр тооцоолсон төслийн нөлөөллийн бүс (Нөлөөллийн эрчим 10 бол хүчтэй, 20 бол дунд, 30 бол бага).....	11
Зураг 6. Дээж авах цэгийн байршил.....	18

ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

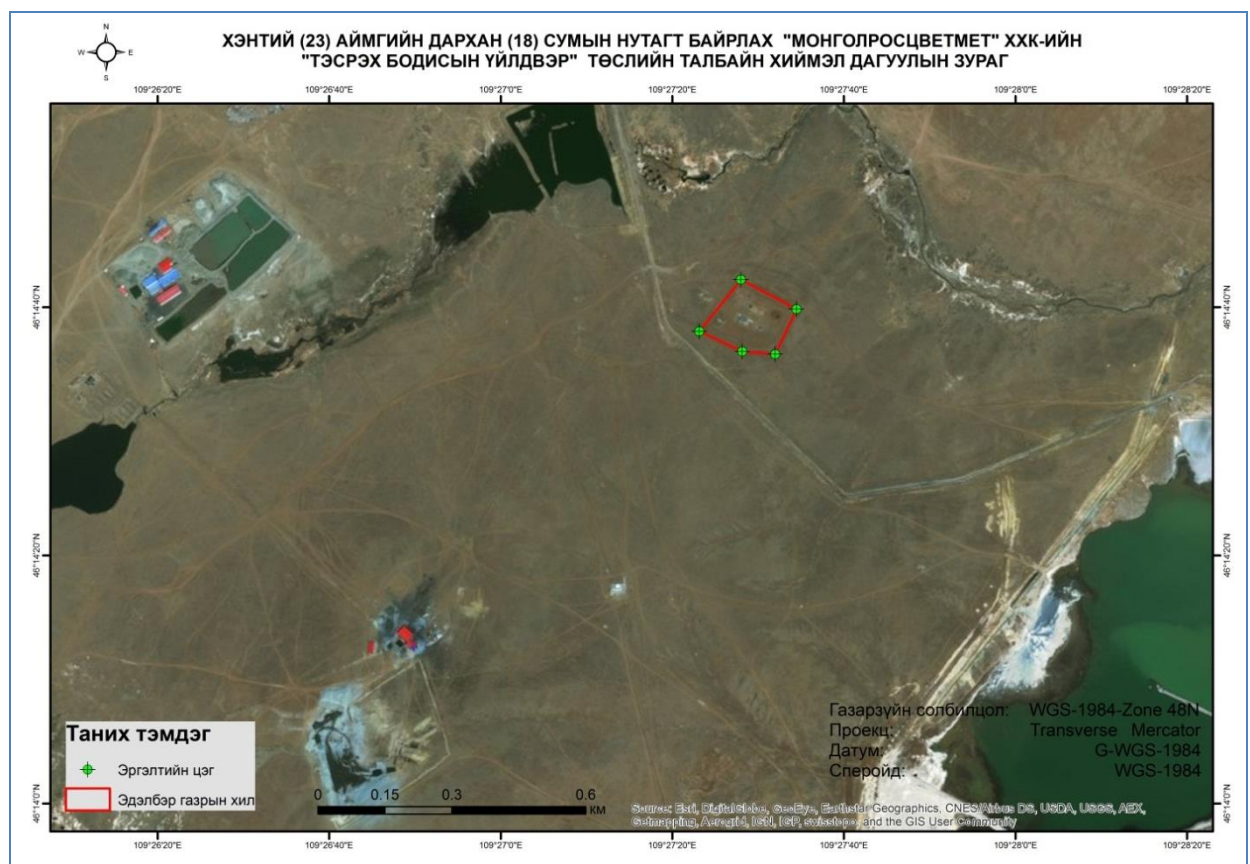
ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

№	ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД		
1.	Аж ахуйн нэгжийн нэр		“Монголпросцветмет” ТӨҮГ
2.	Улсын бүртгэлийн дугаар		9019029071, регистр 2550466
3.	Үйлдвэрийн нэр		Бор-Өндөр УБҮ
4.	Ордын нэр		Бор-Өндөр, Адаг
5.	ордын байршил	нийслэл/ хот/ <u>аймаг</u>	Хэнтий
6.		<u>сүм</u> /дүүрэг	Бор-Өндөр
7.	Ашигт малтмалын төрөл		УБҮ-ийн тэсэлгээний материалыг хадгалах
8.	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар		MV-000173, MV-000174
9.	Ашиглалт эхэлсэн огноо		1981
10.	Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Аймаг/хот	Хэнтий аймаг
11.		Сум/дүүрэг	Бор-Өндөр.
12.		Баг/хороо	Холбоо-1
13.		Гудамж/байр	Үйлдвэрийн район
14.		Шуудангийн хайрцаг	Хэнтий, Бор-Өндөр 213722
15.		Утас	70567148
16.		Факс	70567 507
17.		Гар утас	80898194
18.		Электрон шуудан	Bor-undur@monros.mn
19.		Вэб хуудас	Bor-undur@monros.mn
20.	Захирлын хаяг	Нэр	Б.Магсаржав.
21.		Утас	70567-148
22.		Факс	70567-507
23.		Электрон шуудан	Bor-undur@monros.mn
24.	ТЭЗҮ хийсэн огноо		2017
25.	Ашиглах хугацаа		25 жил
26.	Жилийн хүчин чадал		-

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Тэсрэх бодисын үйлдвэр нь Бор-Өндөр УБУ-ээс зүүн урагш 5 км зайд байрлана. Мөн Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 310 км, Өндөрхаан хотоос баруун урагш 155 км, Дархан сумаас урагш 55 км, Сайншанд хотоос баруун хойш 146 км, Их хэт сумын төвөөс баруун урагш 45 км, Хар Айрагийн төмөр замын өртөөнөөс зүүн хойд зүгт 45 км, Бор-Өндөрийн уурхайчдын хотхоноос зүүн хойш 1.5 км зайд оршдог. Төслийн талбайн төв нь 1445.7 м үнэмлэхүй өндөртэй, Их Бор-Өндөр овооноос $3X-45^\circ$ азимутаар 3.8 км зайд байрлалтай.

Зураг 1. Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн талбайн байршлын тойм зураг

Тус тэсрэх бодисын үйлдвэр нь жилд 2600 тн/жил тэсрэх бодис үйлдвэрлэх хүчин чадалтай. Тус үйлдвэр жилийн 4 улиралд ажиллана. Тэсрэх бодисын агуулах нь 60 тн, аммиакийн шүүний агуулах 120 тн багтаамжтай.

Энгийн тэсрэх бодис бэлтгэх зориулалт бүхий сэвсгэржүүлсэн аммиакийн шүүг дизелийн түлш, нунтаг нүүрсний хамт 92:6:2 гэсэн харьцаагаар технологийн дагуу хольж энгийн тэсрэх бодисыг үйлдвэрлэх бөгөөд бортоглон савлах болон уутлан савласан байдлаар бэлэн бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэнэ. Бүтээгдэхүүний

детонацийн хурд, тэсрэлтийн хүчийг нэмэгдүүлэх зорилгоор нүүрсний нунтаг нэмж хүчитгэсэн энгийн тэсрэх бодис үйлдвэрлэнэ.

Аммиакийн шүүний бункер нь 120 кг багтаамжтай. Энгийн найрлагатай тэсрэх бодисын үндсэн түүхий эдийн нэг дизель түлшний суурин савны багтаамж нь 1000 л бүхий 2 ш байна. Бункерт аммиакийн шүүг механик аргаар жигд өгөх ба шурган холигчийн хажуугаас аммиакийн шүүний урсгалд тохируулан дизель түлшийг шахаж өгнө. Үйлдвэрийн технологийн үйл ажиллагааг хамгийн тохиромжтой, найдвартай, аюулгүй байдлыг баталгаажуулахын тулд тогтмол хяналт тавьж ажиллана. УИ-2 энгийн найрлагатай тэсрэх бодис үйлдвэрлэх төхөөрөмж нь үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээ механик аргаар 38 кг хэмжээтэй савлан бэлтгэнэ.

УИ-2 энгийн найрлагатай тэсрэх бодис үйлдвэрлэх төхөөрөмж бол үйлдвэрийн үндсэн тоног төхөөрөмж юм.

Тус төхөөрөмжийг ажиллуулж хүлээн авах бункерт (1) аммиакийн шүү хийхэд диск (2) –ийн хөдөлгөөн шнек (4)-ийн эргэлтээр бункерийн хана, диск хоорондын завсраар аммиакийн шүү холих камерт (3) өгөгдөнө. Дизель түлштэй хэмжигч савнаас түүнийг урсгалаар нь вентилээр дамжуулан холих камер дахь аммиакийн шүүнд өгнө. Вентиль нь төхөөрөмжийг ажиллуулахад хамт онгойно. Дамжуургын хөдөлгүүрийг залгахад диск (2), шнек (4) эргэлтэнд орж аммиакийн шүү нь дамжуулах шнек (5)-ээр түрэгдэн дизелийн түлштэй холигдоно. Аммиакийн шүү, дизель түлштэй бүрэн холигдоход сэлгэлт хийгдэн дамжуулах шнек (5) эсрэг тийш эргэлтэнд орж тэсрэх бодис буулгах люкэнд хүргэгдэнэ. Хатуурсан аммиакийн шүүг хүлээн авах бункерийн ханан дахь товруу (6) дискийн тусламжтайгаар бутлагдана.

Зураг 2. Энгийн найрлагатай тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулахын бүтэц

Усны хэрэглээ

Лаборатори: Төслийн технологи үйл ажиллагаанд ус ашиглахгүй. Харин тэсрэх бодисын шингээх чадвар, нягт, мөхлөгийн бүтэц, бутрамтгай чанар, чийглэх зэргийг тодорхойлох лабораторит ус хэрэглэх ба лабораторийн ус хэрэглээ БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны 07-р сарын 30-ны өдрийн А/301 тоот тушаалын 14-р хавсралтын дагуу 1 ажилтан 300 л ус хэрэглэнэ гэж байдаг боловч төслийн ТЭЗҮ-д 50 л/хон гэж тооцсоноор тооцов. Лаборатори 1 ажилтантай ба жилд 237 хоног ажиллах тул $237 \times 50 \text{ л} = 11.85 \text{ м}^3$ ус хэрэглэхээр байна.

Унд ахуй: Тус үйлдвэрт 16 хүн ажиллана. Үйлдвэрийн усны хэрэглээг зөөврөөр худгаас хангана. Усны хэрэглээг А/301 тоот тушаалын 12-р хавсралтын дагуу 1 хүн 1 хоногт 20 л ус хэрэглэнэ гэж үзэв. Иймд унд ахуйн ус хэрэглээнд 1 хоногт 0.32 м^3 , 1 сард 7.04 м^3 , 1 жилд 84.48 м^3 ус хэрэглэнэ.

Төслийн хэрэгцээнд 0.004 л/сек буюу нийт $96.33 \text{ м}^3/\text{жил}$ ус хэрэглэхээр байна.

Хүснэгт 1. Усны нийт хэрэглээ

№	Ус хэрэглээний эх үүсвэр	Ус хэрэглээний хэмжээ, м^3		
		1 хоног	1 сар	1 жил
1	Унд ахуй	0.32	7.04	84.48
2	Лаборатори	0.05	0.98	11.85
	Нийт	0.37	8.02	96.33

/Одоогоор үйл ажиллагаа явагдахгүй байгаа/

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Судалгааны талбай нь уур амьсгалын мужлалын хувьд хүйтэн өвөлтэй, хуурай сэрүүвтэр зунтай мужид байрлана. Төслийн талбай нь байгалийн бүсчлэлийн хувьд нийт нутгийн 30-70% нь уулын хөндий, түүний хажуу, нам газар болно. Тус нутаг нь өвөлдөө бага зэргийн цастай хүйтэн, зундаа бороотой, халуун байх ба эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай.

Төсөл хэрэгжих талбай орчмын нутаг дэвсгэрийн агаарын жилийн дундаж температур $3.5 - 3.7^\circ\text{C}$ байна. Төсөл хэрэгжих талбай орчмоор жилд унах хур тунадасны хэмжээ $100.9-113.5 \text{ мм}$ байдаг. Хэнтий аймгийн хэмжээнд салхины жилийн дундаж хурд нутгийн зүүн өмнөд хэсэгт харьцангуй бага 2.9 м/с , бусад хэсгээр $3.1 - 4.3 \text{ м/с}$ байна. Жилийн явцыг авч үзвэл салхины хурдны их утга нь

хавар, намрын улиралд ажиглагдаж 4 – 5.7 м/с, бага утга нь өвлийн саруудад ажиглагдаж 2.3 – 4.1 м/с байна.

Ордын геологийн тогтоцод дээд пермийн вулканоген чулуулаг, дээд юрадоод цэрдийн настай вулканоген-тунамал хурдас, триасын боржинлогууд, доод цэрдийн дэл судлын чулуулгууд ба дөрөвдөгчийн хурдасууд орно.

Тус талбай нь геоморфологийн мужлалтаар Монгол Дорнод мужийн Баруун-Уртын дэд мужид хамаарна.

Судалгааны талбай орчмын хамгийн өндөр цэг 1445.7 м өргөгдсөн. Их бор өндөр уул, хамгийн намхан цэг нь 1220 м өргөгдсөн байна. Судалгааны талбай нь ерөнхийдөө долгиорхог хэвгйдүү тал юм.

Тус тэсрэх бодисын үйлдвэрийн талбай нь Бор-Өндөрийн хайлуур жоншны дүүрэгт хамаарах бөгөөд энэ нь Төв Азийн гидрогеологийн гадагш урсгалгүй сав газрын бүрэлдэхүүнд ордог учраас бага хэмжээний агаар мандлын хур тунадасаар тэжээгддэг, тогтмол усны урсгал үгүй, зуны аадар бороотой үед зөвхөн усны урсгалтай хуурай хөндий өргөн хөгжсөн байдаг. Судалгаанд хамрагдсан Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах “Монголпросцветмет” ТӨҮГ-ын 0000299698 тоот газар эзэмших гэрчилгээтэй тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулахын талбай нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалаар Хангайн их мужийн өндрийн бүсшилтэй нутгийн хархүрэн, хүрэн хөрсний дэд бүсийн Бор-Өндөр-Уулбаяны тойрогт хамаарагдана /Монгол улсын үндэсний атлас, 2009/.

Хөрсний ялзмагийн агууламж 1.8-2.6% хооронд хэлбэлзэж өнгөн үедээ 2,67% буюу элэгдэл, эвдрэлд ороогүй зүсэлт 2-н хөрсөн дэхь ялзмагийн агууламжаас илүү байгаа нь хог хаягдлын ялзрал болон бусад төрлийн биологийн бохирдлоос үүдэлтэй юм. Хөрсний гадаргад жижиг хайрга, сайрга, чулуу холилдсон нимгэн хучаастай. Ширхэгийн бүрэлдэхүүнд элсэнцэр хэсэг зонхилох бөгөөд задлан шинжилгээний дүнгээс харахад элсэнцэр механик бүрэлдэхүүн хөрсний бүх үе давхаргуудад зонхилж байна.

Тус үйлдвэрийн талбайн хэмжээ 2.66 га. Эдэлбэр газрын талбайн хэмжээнд хүний үйл ажиллагааны буюу техноген, автоген нөлөөгөөр 0.18 га талбайн хөрс хүчтэй, дунд зэргийн эрчимтэй эвдрэл бий болсон байна.

Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах “Монголпросцветмет” ТӨҮГ-ын Тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулах төслийн талбай нь Монгол орны ургамал газарзүйн мужлалаар Евразийн хээрийн их мужийн Төв Азийн мужийн

Алтанширээгийн тойрогт хамаарна. Энэ бүс нутагт хуурай хээрийн бэлчээрийн төрлүүд тархсан ажээ.

Үйлдвэрийн толгодорхог хөндийгээр ургамалжилтын үетэн - алаг өвс бүхий бүлгэмдэл зонхилон тархжээ.

Хөхтөн амьтны бүрэлдэхүүнийг тогтоохын тулд Батсайхан нарын “Монгол орны хөхтөн амьтад” номын баримтлалыг гол болгон тус нутагт тархалт нь тэмдэглэгдсэн зүйлийг төслийн талбайд амьдрах биотоп байгаа эсэхийг ажиглаж харьцуулалт хийв. Үүний дүнд 2 зүйл шавж идэштэн, 1 зүйл далавчтан, 2 зүйл туулайтан, 5 зүйл мэрэгчтэн, 6 зүйл мах идэштэн, 1 зүйл туруутан, нийт 6 багийн 17 зүйл амьтан төслийн талбайд тохиолдоно.

Судалгааны талбайд тохиолдох шувуудын хамгаалагдсан байдлыг авч үзвэл Азийн улаан номонд орсон 1 зүйл, Ховор болон ховордсон амьтан, ургамлыг олон улсын хэмжээнд худалдаалах конвенц – CITES-ийн II хавсралтанд орсон 7 зүйл шувуу байна (Хүснэгт 13). Нүүдлийн шувуудыг хамгаалах олон улсын конвенцод элсэн орсон.

Хамгаалагдсан шувуудаас 5 зүйл нь суурин амьдарна. Махчин шувууд цөөрөх үзэгдэл гарч эхлэж байгаа тул олон улсын хэмжээнд тэдгээрийг хамгаалах арга хэмжээ авч эхэлсэн ба тус нутагт амьдрах махчин шувууд (Хүснэгт 10) бүгд CITES, II – Зэрлэг амьтан, ургамлын аймгийн ховордсон зүйлийг олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенц (CITES)-ийн II хавсралтад орж хамгаалагдсан. Судалгааны талбай нь тусгай хамгаалалттай газар нутгаас хол зайтай оршдог. Хамгийн ойр орших тусгай хамгаалалттай газар нутаг нь талбайгаас баруун зүгт 47 км зайд орших Чойрын Богд уул, хойно 43 км зайд Дархан уул, түүнээс цааш Хэрлэн Тооно уул байрлана.

ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт орших “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулах” төслийн ТЭЗҮ болон бусад холбогдох бичиг баримтыг нарийвчлан судалж, төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг БОНХСайдын 2014 оны 04 сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалын

2 дугаар хавсралт “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу дараах алхамаар тодорхойлсон.

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, түүний орчмыг оруулсан байрзүйн дэвсгэр зураг, агаар, сансрын зургийг бэлтгэж, тэдгээр дээр төсөл хэрэгжүүлэх байршил, түүний үйл ажиллагаа явагдах газар, объектуудыг тэмдэглэв. (Зураг 3).

Зураг 3. Үйлдвэрийн объект болон хиймэл дагуулын мэдээ

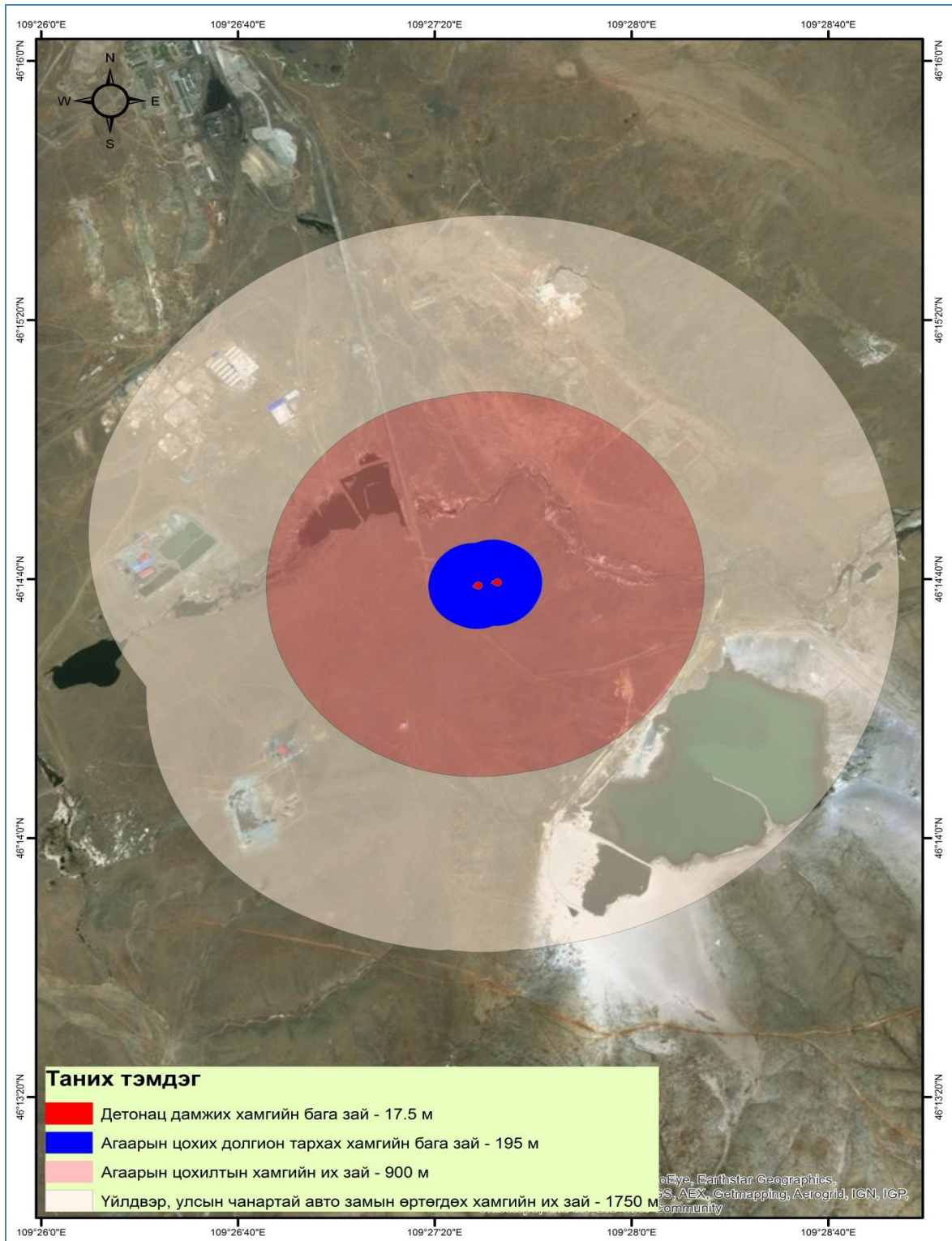
1 - Үйлдвэрийн талбай	5 - Түүхий эдийн агуулах
2 - Тэсрэх хэрэгсэлийн агуулах	6 - Бие засах газар
3 - Тэсрэх бодис хадгалах агуулах	7 - Галын эсрэг ус хураагуур
4 - Галын хэрэгсэлийн байр	

Агаарын цохих долгионы зөвшөөрөгдөх зай хэмжээнээс хамааруулан хүн ам, барилга байгууламжийн өртөгдөх зай хэмжээг “Тэсрэх материал хадгалах, тэсэлгээний ажил хийх үеийн аюулгүйн зай тогтоох заавар”-ын дагуу тооцоолоход 900 м зайд сондгой орших байшин барилга, хөдөлгөөн багатай авто болон төмөр зам, агаарын цохилтыг эсэргүүцэх онцгой бат бөх байгууламжид нөлөөлөх зай 900 м, бусад объектуудад үзүүлэх нөлөөлөл 1750 м байна.

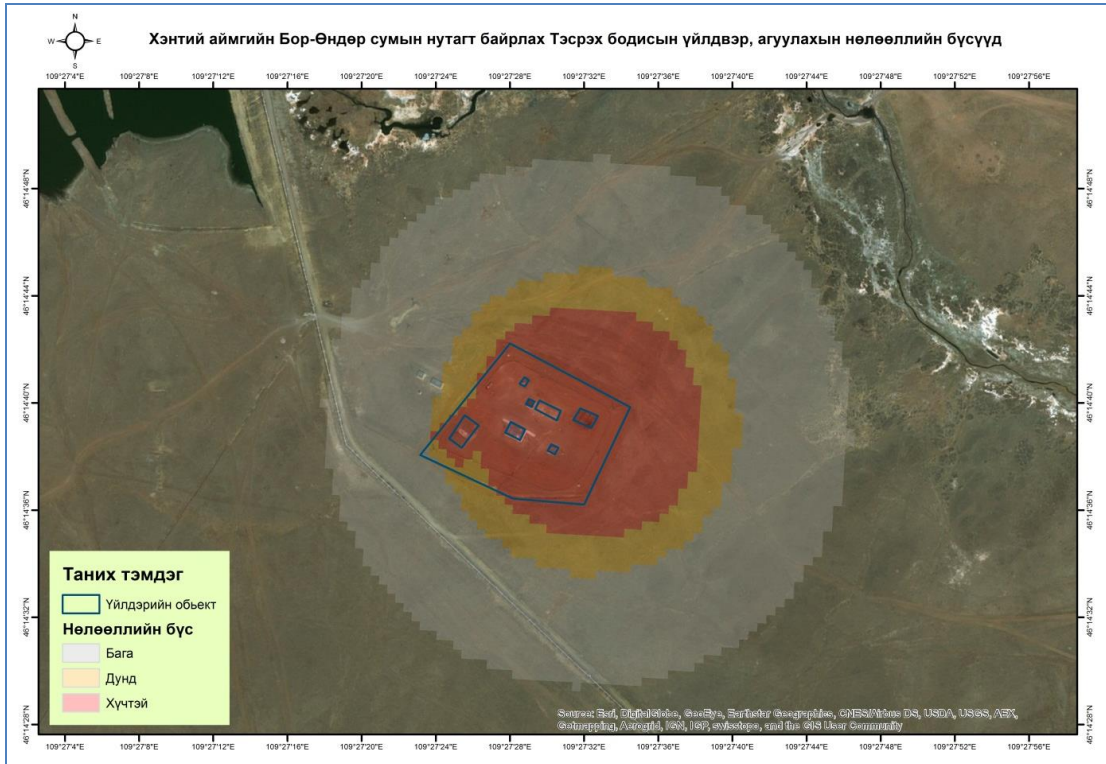
Мөн тоног төхөөрөмж, техникийн дуу шуугиан, хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа алдагдсантай холбоотойгоор хөрс, ургамал, усанд нөлөөлөл үзүүлэх бөгөөд тэсэлгээнээс бусад эдгээр нөлөөллийн бүсийг тодорхойлохдоо БОНХСайдын А-117 тоот аргачлалд заасан нөлөөлөл буурах функцийг ашиглан тооцоолоход

нөлөөллийн эх үүсвэрүүдийн тэгш хэмт цэгээс хүчтэй нөлөөлөл 50 м зайд, дунд зэргийн нөлөөлөл 100 м зайд, бага нөлөөлөл 200 м зайд тус тус үүсэхээр байна.

Зураг 4. Тэсрэлтийн үеийн нөлөөллийн бүс

Зураг 5. Нөлөөлөл буурах функцээр тооцоолсон төслийн нөлөөллийн бүс (Нөлөөллийн эрчим 10 бол хүчтэй, 20 бол дунд, 30 бол бага)

Төслөөс үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг БОНХСайдын А-117 тоот аргачлалд заасан үзүүлэлтээр байгаль орчны шинжилгээ хийж үр дүнг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 2. Байгаль орчны шинжилгээ

№	Байгаль орчны шинжилгээ хийх асуултууд	Тийм	Үгүй
1	Газрын гадаргын хэв шинжид гарах өөрчлөлт	+	
2	Газар ашиглалтын өөрчлөлт	+	
3	Төсөл хэрэгжүүлэх зориулалтаар усны нөөцийг ашиглах эсэх	+	
4	Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх эсэх		+
5	Үл нөхөн сэргэх болон байгалийн ховор нөөц, баялгийг ашиглах эсэх		+
6	Тухайн төслийг хэрэгжүүлэх хүрээнд хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хор хөнөөлтэй химийн бодис, материалыг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх, устгах үйл ажиллагаа явагдах эсэх	+	
7	Тухайн төслийг хэрэгжүүлэх хүрээнд хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хор хөнөөлтэй химийн бодис, материалыг үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа явагдах эсэх	+	
8	Төслийн барилга байгууламжийг барьж байгуулах, төсөл хэрэгжүүлэх болон хаалтын үе шатанд хатуу хог хаягдал гарах эсэх	+	
9	Төслийн барилга байгууламжийг барьж байгуулах, төсөл хэрэгжүүлэх болон хаалтын үе шатанд шингэн хаягдал /бохир	+	

ус/ гарах эсэх			
Орчны бохирдол			
10	Төсөл хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор аливаа төрлийн бохирдуулагч болон аюултай, хортой бодис агаар мандалд ялгарах эсэх	+	
11	Дуу шуугианы нөлөө	+	
12	Чичиргээний нөлөө	+	
13	Дулааны нөлөө		+
14	Цахилгаан соронзон долгионы нөлөө		+
15	Цацрагийн нөлөө		+
16	Гадаргын болон газрын доорх усанд бохирдуулагч бодис нэвчих үед усны бохирдол үүсэх эсэх	+	
Эрсдэлийн үнэлгээ			
17	Хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд үүсэх эрсдэл	+	
18	Байгаль орчинд үүсэх эрсдэл	+	
Нийгэм-эдийн засаг			
19	Төслийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор нийгэмд тодорхой өөрчлөлт гарах эсэх	+	
20	Хүн амын амьжиргааны түвшин өөрчлөгдөх	+	
21	Бизнесийн таатай орчин бүрэлдэх	+	
22	Орон нутгийн төсвийн орлого нэмэгдэх	+	
23	Шинээр ажлын байр бий болох	+	
24	Орон нутгийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх	+	
25	Хөдөлмөр эрхлэлтэд өөрчлөлт гарах	+	
26	Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын зан үйл, шашин шүтлэг зэрэгт сөргөөр нөлөөлөх		+
27	Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын дасан зохицсон амьдралын хэв маягт сөргөөр нөлөөлөх		+
28	Хөгжлийн хэтийн төлөвлөгөө, тухайн үед орон нутагт хэрэгжиж байгаа буюу хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй үйл ажиллагаатай холбоотойгоор үүсч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, бусад хүчин зүйлс байгаа эсэх		+
29	Байгаль орчны бохирдол, доройтол үүсгэж болзошгүй зам, тээврийн үйл ажиллагаа төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, түүний ойр орчимд явагдах эсэх	+	

Дээрх байгаль орчны шинжилгээний үр дүнг үндэслэн байгаль орчин, нийгэм эдийн засагт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн эх үүсвэр болон нөлөөлөлд өртөгдөх байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн бүрэлдэхүүн хэсгийг тодорхойлохдоо “Магадлан жагсаах арга”-ыг ашиглав. НҮБХХБ болон Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны хамтран хэрэгжүүлж буй Монгол улсын Байгаль орчны засаглалыг бэхжүүлэх нь төслийн хүрээнд боловсруулсан аргачлалд заасан магадлан жагсаах аргын хувилбарыг нөлөөллийн эх үүсвэр, тэдгээрт өртөгдөх байгаль, нийгэм, эдийн засгийн хам бүрдлийг тодорхойлоход ашигласан болно.

Хүснэгт 3. Нөлөөллийн магадлан жагсаах аргын матриц

Үзүүлэлт	Технологийн процесс						Нийлбэр
	Химийн бодис, материалыг тээвэрлэх	Химийн бодис ачих, буулгах	Үйлдвэрлэлийн үндсэн процесс	Эцсийн бүтээгдэхүүн, түүний хадгалалт	Аюултай шинжтэй хог хаягдал	Ахуйн хог хаягдал	
Агаарын чанар	+	+	+	+	+	+	6
Хөрсөн бүрхэвч	+	+	0	+	+	+	4
Ургамлан нөмрөг	+	+	0	+	+	+	4
Геологийн тогтоц	0	0	0	0	0	0	0
Газрын доорх усны нөөц, горим	0	0	0	0	0	0	0
Газрын доорхи усны чанар	0	+	0	+	+	+	4
Гадаргын усны нөөц, горим	0	0	0	0	0	0	0
Геоморфологийн хэв шинж	0	0	0	0	0	0	0
Биологийн олон янз байдал, зүйлийн элбэгшил, тархалт	+	0	+	0	+	+	4
Хүн амын амьжиргааны түвшин өөрчлөгдөх	0	0	0	0	0	0	0
Тухайн орон нутгийн оршин суугчдын зан үйл, шашин шүтлэг зэрэгт сөргөөр нөлөөлөх	0	0	0	0	0	0	0
Хүний эрүүл мэнд	+	+	+	+	+	+	6
Нийлбэр	5	5	3	5	6	6	

Жич: (+) – нөлөөлөл үзүүлнэ, (0) нөлөөлөл үзүүлэхгүй, (х) хамааралгүй.

Магадлан жагсаах аргын үнэлгээний үр дүнгээс үзэхэд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль, нийгэм-эдийн засгийн бүрдэл хэсгийн хамгийн их нөлөөлөлд өртөгдөх бүрдэл хэсэг нь агаарын чанар, хүний эрүүл мэнд байна. Технологийн бүх процесс нь агаарын хими, физик шинж чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээр байна. Түүхий эд болон эцсийн бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, ачих буулгах, хадгалалтын горим алдагдсан үед агаарт тоосжилт үүсэх, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт асгарсан тохиолдолд хөрс, ургамлан чанарыг доройтуулахаас гадна хөрсний нэвчилтээр газрын доорхи усыг бохирдуулж болзошгүй юм. Мөн тээврийн хэрэгсэл, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны үед үүсэх дуу чимээ нь агаарын физик шинж чанарт нөлөөлнө.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн онцгой анхаарч ажиллах нэг асуудал бол аюултай хог хаягдал юм. Хог хаягдал үүсэхээс, устгах хүртэлх процессод орчны агаарын чанар, усны чанар, хөрсний чанарт сөргөөр нөлөөлж болзошгүй тул төслийн аливаа үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдлыг “Хог хаягдлын тухай хууль”-ийн дагуу хадгалж, устгах шаардлагатай.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Тус байгаль орчны менежментийн 2023 оны төлөвлөгөөг Монгол Улсын Байгаль хамгаалах тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль болон бусад холбогдох журам дүрэм, “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулах” төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланг үндэслэн боловсруулсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Хүснэгт 4

Бор-Өндөр УБУ-ийн Тэсрэх материалын үйлдвэр, агуулахын Байгаль орчны менежментийн 2023 оны төлөвлөгөөний биелэлт				
Д/д	Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэл	Зардал /сая.төг/
1.	I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	Агаар		
		Төслийн талбайд орчмын агаараас үйл ажиллагаа явуулж буй үед жилд 2-оос доошгүй удаа сорьц дээж авч мэргэжлийн байгууллагаар шинжилгээ хийлгэж, түвшинг тодорхойлуулан заавар зөвлөмж авч ажиллах	Орчны хяналт шинжилгээг 2 удаа хийж гүйцэтгүүлсэн / эхний удаа Хэнтий аймгийн УЦУОХШТ-өөр 6-р сард, 2 дахь удаа тусгай зөвшөөрөл бүхий “Гурван орчил мандал” ХХК-аар 10-дугаар сард/	Үйл ажиллагааны зардалд
		Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүдийн орчны агаарт бий болгох бохирдлыг багасгах үүднээс тэдгээрт засвар үйлчилгээг тогтмол хийх, чанар сайтай шатах тослох материал хэрэглэх.	Шатах тослох материалын тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгжүүдээс худалдан авч ашигладаг. Үүнд: “Универсал жойнт” ХХК, “Mines up” ХХК,” Хурд тех” ХХК-аас нийт 248,9 тн авсан бөгөөд ашиглагдаж буй техник тээврийн хэрэгслүүдийг тогтмол засвар үйлчилгээнд оруулж ажилласан.	
		Гадаргын ба газрын доорх усны нөөц		
Ажилчдыг MNS 900:2005 стандартын шаардлага хангасан усаар хангана.	Ажилчдын унд ахуйн усанд 2023 оны 07-сард БОАЖЯ-аас усны дэлгэрэнгүй шинжилгээ, Мөн 2023 оны 06-р сард Хэнтий аймгийн УЦУОХШТ, 2023 оны 10-р сард тусгай зөвшөөрөл бүхий “Гурван орчил мандал” ХХК-аар усны шинжилгээ хийлгэж тус стандартуудыг хангаж ажиллаж байна.			

“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

	Усны нөөцийн хомсдолоос сэргийлэх, ус хэрэглээний хэмжээг нарийвчлан тооцох, усны горим өөрчлөгдөхөөс сэргийлэх арга хэмжээ авах, усны чанарын шинжилгээг тогтмол хугацаанд хийж, хяналт тавьж байх.	Тэсрэх материалын агуулах нь 2023 онд үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд зөвхөн тэсрэх хэрэгсэл хадгалалт хийсэн тухайн төслийн талбайд харуул хамгаалалтын ажилтан 24 цагаар ажилладаг бөгөөд ундны усыг УБҮ-ээс зөөврөөр хангаж ажилласан. 2023 онд нийт 3,6 тн усыг унд ахуйд буюу өдөрт 10 литр ус зарцуулан ажилласан.	
	Хөрсөн бүрхэвч		
	Үйлдвэрийн үйл ажиллагааг аюулгүйгээр явуулах нөхцөлийг хангахад гарцаагүй шаардлагатай бусад нөхцөлөөр газар, хөрсийг эвдрэлд оруулахгүй байх.	Тэсрэх материалын агуулах нь 2021-оноос эхлэн тэсрэх материал боловсруулах үйл ажиллагаа зогссон бөгөөд зөвхөн хадгалалт хийж байна. Тэсрэх материалыг тусгай зориулалтын авто машинд хольж зуурч боловсруулдаг.	Үйл ажиллагааны зардалд
	Олон салаа зам гаргахаас урьдчилан сэргийлэх дотоод замын 2 талаар тэмдэг, тэмдэглэгээ хийх	Төслийн талбай хүрэх нэг замтай бөгөөд нийт 3 км замд 12 тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулсан.	0,2 сая.төг
	Газрын хэвлий		
	Олон салаа зам гаргахгүй байх үйлдвэр рүү очих түүхий эд болон эцсийн бүтээгдэхүүн тээвэрлэх замын маршрутыг тодорхой тогтоож тэмдэглүүлэх	Төслийн талбайгаас УБҮ хүртэл, УБҮ-ээс Баргилт ил уурхай хүртэлх замын маршрутыг тодорхойлж тэмдэглүүлсэн. /Маршрутын зураг хавсаргав. /	-
	Ургамлан нөмрөг		
	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дүн шинжилгээг үндэслэн арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг 2 удаа хэрэгжүүлсэн бөгөөд тухайн шинжилгээнд ноцтой өөрчлөлт доройтол гараагүй.	ОХШ зардалд 0,5 сая.төг
	Амьтны аймаг		
	Хууль бус агнуур хийх, амьтны үр төл үүр өндгийг сүйтгэх зэрэг зөрчлийг гаргуулахгүй байхад онцгой анхаарч, энэ талаар ажилчдад зааварчилгаа өгөх.	УБҮ-ийн хэмжээнд нийт 1570 ажилтанд ХАБ-ийн 12 цагийн сургалтад Байгаль орчин талаас Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар	УБҮ-ийн ХАБ зардалд

“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

			сургалтыг 2023 оны 02-р сард, 09-р сард хийж Хууль бус ан агнуур хийх зөрчлийг гаргахгүй байх мөн харсан мэдээлэл авсан тохиолдолд яаралтай холбогдох байгууллагуудад мэдээлэх талаар сургалт орсон.	
		Машин, техник хэрэгслийг зөвхөн тогтоосон маршрутаар явуулж байх.	Зөвхөн төслийн нэгжийн ажилчид УБУ-ийн холбогдох албан тушаалтан мөн тэсрэх бодис тээвэрлэх техник хэрэгсэл зорчдог бөгөөд тогтоосон маршрутаар зорчдог.	Үйл ажиллагааны зардалд
2.	II. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	Техникийн нөхөн сэргээлт		
		Тус төслийн хүрээнд нөхөн сэргээлтийн ажил төлөвлөөгүй.	-	-
		Хатуу хаягдлыг ахуйн гарал үүслээр нь ялган ангилж, хураан хуримтлуулах зориулалтын цэгт хогийн сав байршуулах	Ангилан ялгах зориулалтын хогийн савыг байршуулсан.	
3.	V. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	Археологийн дурсгал, Палентологийн дурсгал		
		Түүх, соёлын өвийн дурсгалт зүйл илрээгүй байгаа болно.	Түүх соёлын өв илэрсэн тохиолдолд яаралтай холбогдох байгууллага болон Бор-Өндөр сумын ЗДТГ-т мэдээлж холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	-
4.	VI. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	Амьсгалах тохиолдолд: Цэвэр агаарт гарна. Хэрэв амьсгалахгүй бол хиймэл амьсгал хийнэ. Амьсгалахад хүнд байгаа тохиолдолд хүчилтөрөгчөөр амьсгалуулна. Эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх хэрэгтэй.	Аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуйн зааварчилгаа өгч ажилласан. Үйлдвэрлэл явагдахгүй байгаа.	Үйл ажиллагааны зардалд
		Залгих тохиолдолд: Хэрэв залгисан бол Албадан бөөлжүүлж болохгүй. Их хэмжээний ус уулгана. Эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх хэрэгтэй. Ухаан алдсан хүнд амаар нь юм өгч хэрхэвч болохгүй. Арьсанд хүрэлцэх үед: Бохирдсон хувцас ба гутлыг тайлсны дараа	Тээвэрлэлт хадгалалт хийхдээ ажилтан бүрт хамгаалах хэрэгсэл, аюулгүй ажиллагааны заадарчилгаа өгч ажилласан. Мөн УБУ-ийн 12 цагийн ХАБ-ын сургалтанд нийт ажилчдыг хамруулсан. ӨТА нь нийт 21 ажилтан албан хаагчтай	

“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

	<p>15 минутаас доошгүй хугацаагаар арьсны бохирдсон хэсгийг их хэмжээний усаар угаана.</p> <p>Нүдэнд үйлчлэх үед: Нүдний дээд ба доод зовхийг нээж 30 минутаас доошгүй хугацаагаар их хэмжээний усаар шавшиж угаана. Эмнэлгийн мэргэжлийн эмчийн тусламж яаралтай үзүүлэх.</p>		
	<p>Дизель түлш</p>		
	<p>Амьсгалах тохиолдолд: Цэвэр агаарт гаргана. Хэрэв амьсгал хэвийн биш эсвэл амьсгалын замын сааталд орсон бол хиймэл амьсгал хийх, эсвэл хүчилтөрөгчийн амьсгалуулна. Эмнэлгийн тусламж яаралтай дуудна.</p> <p>Залгих тохиолдолд: Залгисан тохиолдолд эмчийн зааврын дагуу албадан бөөлжүүлэх хэрэгтэй. Ухаан алдсан хүнд амаар нь юм өгч хэрхэвч болохгүй. Эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх.</p> <p>Арьсанд хүрэлцэх үед: Хүрэлцсэн хэсгийг савантай усаар 15 минутаас доошгүй хугацаагаар угаах хэрэгтэй. Бохирдсон хувцас ба гутлыг солино. Хэрэв цочрол намжихгүй бол эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх хэрэгтэй.</p> <p>Нүдэнд үйлчлэх үед: Нүдний дээд ба доод зовхийг нээж 30 минутаас доошгүй хугацаагаар их хэмжээний усаар шавшиж угаана. Эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх хэрэгтэй.</p>	<p>Төслийн талбайд дизель түлш ашиглаж тэсрэх бодис зуурах үйл ажиллагаа явагдахаа больсон бөгөөд тусгай зориулалтын машинд зуурдаг болсон. Мөн Дизель түлш түүний осол эрсдэлийн хүрээнд нийт ажилчдад тухай бүр болон улирал бүр зааварчилгаа өгч ажиллаж байна.</p>	

“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

		Химийн бодисын осол эрсдэлээс сэргийлэх		
		Агуулахад хадгалж буй химийн бодисын хор, аюулын шинж чанараас хамааруулан зохих анхааруулах тэмдэг, дохио үг, аюулын тухай тэмдэглэгээг агуулахын гадна болон дотор харагдахуйц байрлалд тодоор зурж бичиж байрлуулах.	Агуулахад хадгалж буй химийн бодисын хор аюул зэргийн хүрээнд зохих тэмдэг тэмдэглэгээг гадна болон дотор талд нэвтрэх хэсэгт байршуулсан.	
		Химийн бодисыг тээвэрлэх, хадгалах, хэрэглэх аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам, стандартыг сахин биелүүлэх	Тусгай зориулалтын тээвэрлэх хэрэгсэл, зориулалт бүхий агуулахад хадгалж байна.	
		Химийн бодисын агуулахаас 6 метрийн зайд тамхи татах, ил гал гаргаж болохгүйг анхааруулсан тэмдэг, тэмдэглэгээ бүхий бүс татах	Тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулсан. Мөн бүс татаж байршуулсан.	0,15 сая.төг
		Галын аюулаас сэргийлэх		
		Цахилгаан тоног хэрэгслийн газардуулга бүрэн бүтэн байх/ тогтмол засвар үзлэг хийх/	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн газардуулгатай. Мөн үзлэгт тогтмол хамруулдаг	
		Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх дүрэм, журам боловсруулж, түүнийг мөрөн ажиллах	Үйлдвэрийн технологи болон галаас хамгаалах усны нэгдмэл шугамаар тоноглогдсон.	
		Болзошгүй гал түймрийн үед ашиглах техник хэрэгсэл, багаж төхөөрөмжтэй байх,	Бор-Өндөр УБУ нь Аврах албатай бөгөөд бүрэн тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан, тухайн байгууламж тус бүр дээр гал унтраах бүрэн хэрэгсэлтэй болно.	
5.	VII. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	Ахуйн		
		Үйлдвэрийн ахуйн хатуу хог хаягдалд хоол хүнс, түлш, угаалга цэвэрлэгээний материалын сав, баглаа боодол болох мод, цаасан хайрцаг, хуванцар болон шил сав, гялгар уут зэрэг материалуудыг цуглуулаад хуванцар, шил, төмөр ба бусад төрлөөр нь хуваан ангилж, цааш ашиглах боломжгүй хог	Хог хаягдал ангилан ялгах сав байрлуулсан. Ашиглах боломжгүйг тусгай зөвшөөрөл бүхий Аж ахуй нэгжид шилжүүлсэн.	Үйл ажиллагааны зардалд

“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

		хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэг рүү зөвшөөрөлтэй ААН-ээр зайлуулуулах,		
		Ахуйн хог хаягдлыг ангилж зориулалтын хогийн саванд хадгалах	Ахуйн хог хаягдлыг зориулалтын саванд түр хадгалж тусгай зөвшөөрөл бүхий “Бор-Өндөр Хот тохижилт” ТБАГУТҮГ-тай гэрээ байгуулан ачиж сумын төвлөрсөн цэгт төвлөрүүлдэг. /Гэрээг хавсаргав/	
		Халдваргүйжүүлэх, нян устгах ариутгалыг орон нутгийн мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх,	Халдваргүйжүүлэх, нян устгах ариутгалыг Бор-Өндөр УБУ-ийн ХАБЭА-н хэлтэс болон мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэсэн.	
		Үйлдвэрийн		
		ШТМ-ын хаягдлыг битүүмжлэл сайтай хадгалж байгаад хаягдал тос боловсруулах үйлдвэрт тушаах	Аюултай хог хаягдал түр хадгалах байгууламжид ангилан ялгаж хадгалаад тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгж “Хай бэ ойл”-д шилжүүлсэн. /Гэрээг хавсаргав./	1,5 сая.төг
		Хатуу хаягдлыг ахуйн гарал үүслээр нь ялган ангилж, хураан хуримтлуулах зориулалтын цэгт хогийн сав байршуулах	Тэсрэх материал боловсруулах үйл ажиллагаа явагдахгүй байгаа учир хог хаягдал гарахгүй, хог хаягдал түр байршуулах хэсэгтэй.	0,6 сая.төг
		Аюултай		
		Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, хадгалах, устгах үйл ажиллагаа эрхэлдэг эрх бүхий нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан нийлүүлэх,	Тусгай зөвшөөрөл бүхий “Түмэн эгшиг” ХХК, “Эко минериал” ХХК, “Хай би ойл” ХХК-д шилжүүлсэн. /Гэрээг хавсаргав/	Үйл ажиллагааны зардалд
6.	VIII. БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	Ахуйн хог хаягдлыг эцэслэн зайлуулахдаа сумын ТҮК-тай гэрээ байгуулах	Бор-Өндөр сумын “Хот тохижилттой” гэрээ байгуулан ажилласан.	
		Тэсрэх бодисын сав баглаа боодол, үлдэгдлийг аль болох үүсгэхгүй байх зарчим баримтлан ажиллах, тэсэлгээний материалыг хэмжээнээс илүү захиалахгүй байх	Тэсрэх материалыг шаардлагатай хэмжээнээс хэтрүүлэн захиалаагүй бөгөөд 2023 онд нийт Тэсрэх бодисын хэмжээ хэрэглээ 2,154,690 кг хэрэгсэл 35106 ширхэг/метр,	Үйл ажиллагааны зардалд

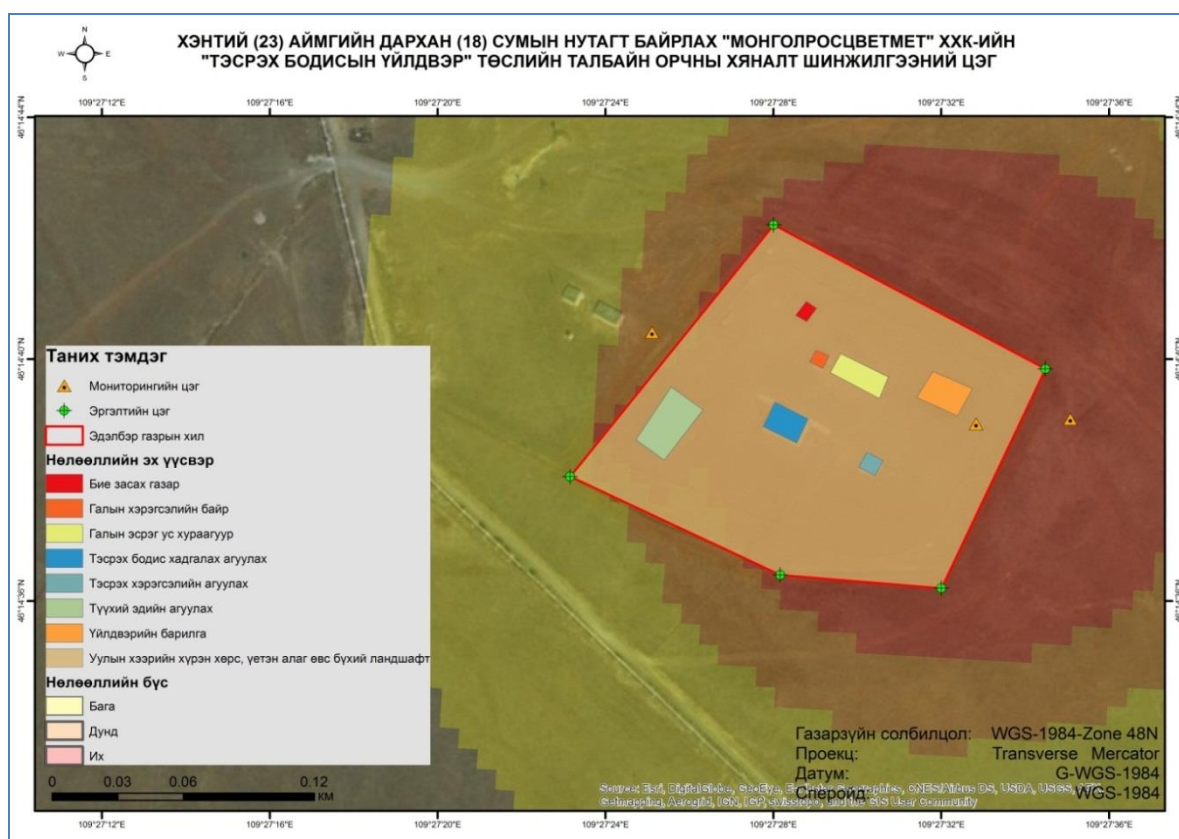
“МОНГОЛПРОСЦВЕТМЕТ” ТӨҮГ-ЫН ХАРЬЯА БОР-ӨНДӨР УБУ

		Монгол улсын Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуульд заасны дагуу тэсрэх бодисын үйлдвэрт дүйцүүлэн хамгааллын үйл ажиллагаа хэрэгжихгүй	Төлөвлөөгүй	
		Түүх, соёлын өвийн дурсгалт зүйл илрээгүй байгаа болно.	Одоогоор илрээгүй.	
		Аюултай хог хаягдлыг эцэслэн зайлуулах хүртэлээ журам, стандартын шаардлага хангасан, битүүмжлэл сайтайгаар төслийн талбайд хадгална.	Төслийн талбайд аюултай хог хаягдал гарахгүй бөгөөд, уурхайн талбайнуудад гарсан аюултай хог хаягдлыг стандарт шаардлага хангасан талбайд үр хадгалж, тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгжүүдэд нийлүүлж байна.	
		Нөхөн сэргээлт төлөвлөхгүй	Төлөвлөөгүй.	
7.	IX. БОМТ-ний хэрэгжилтийг олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг /2023 оны/ 2-дугаар улирал болон IV улиралд олон нийтэд тайлагнах	Төлөвлөгөөний дагуу олон нийтийн цахим сүлжээнд тайлагнаж ажилласан.	Үйл ажиллагааны зардалд
8.	X. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээг тухайн жилд 2 удаа гүйцэтгүүлэх	Орчны хяналт шинжилгээг тухайн жилд 2 удаа гүйцэтгүүлсэн. /Гэрээ, холбогдох материалыг хавсаргав./	Үйл ажиллагааны зардалд

ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсч болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тодорхой тусгана” хэмээн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2.7-д заасан байна. Үүний дагуу бид байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу энэхүү орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулсан.

Зураг 6. Дээж авсан цэгийн байршил

Хүснэгт 5. Мониторингийн цэгийн координат

№	Хяналт шинжилгээний төрөл	Өргөрөг	Уртраг
1	Хөрсний хими физик шинж чанарын үзүүлэлт	46° 14' 38.93" N	109° 27' 32.832" E
		46° 14' 39.01" N	109° 27' 35.080" E
		46° 14' 40.44" N	109° 27' 25.109" E
2	Хөрсний бактериологийн үзүүлэлт	46° 14' 38.93" N	109° 27' 32.832" E
3	Хөрсний бохирдлын үзүүлэлт	46° 14' 38.93" N	109° 27' 32.832" E
		46° 14' 39.01" N	109° 27' 35.080" E
		46° 14' 40.44" N	109° 27' 25.109" E
5	Агаарын чанар, хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа	46° 14' 38.93" N	109° 27' 32.832" E
		46° 14' 39.01" N	109° 27' 35.080" E
		46° 14' 40.44" N	109° 27' 25.109" E
6	Цацраг	46° 14' 39.01" N	109° 27' 32.080" E

ДҮГНЭЛТ

“Монголпросцветмет” ТӨҮГ-ын харьяа Бор-Өндөр УБҮ нь Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулах”-ыг холбогдох зөвшөөрлийн дагуу байгуулсан.

Бор-Өндөр УБҮ нь 2023 онд Тэсрэх бодисын үйлдвэр дээр боловсруулалтын үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд боловсруулалтыг зориулалтын боловсруулагч машинаар гүйцэтгэж байна.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тус төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, хяналт шинжилгээ хийх зорилго бүхий нийт 8 төрлийн арга хэмжээг төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажилласан. Зарцуулсан нийт зардал 3,4 сая.төг болно.